

Acum suntem toți evrei

Privită de sus, din vârful culmii Rimrock care se întinde pe latura nordică a acestui oraș din Montana, Billings oferă o priveliște atrăgătoare, de metropolă activă, așezat pe vastul spațiu larg deschis al Vestului american. Locuitorii din Billings spun că trăiesc într-un loc bun și civilizată. Se mândresc cu calitatea școlilor și cu valorile solide ale familiei.

Ca urmare, a fost un șoc pentru mulți când, în noiembrie 1995, s-a declanșat un val de crime din ură îndreptate împotriva grupurilor minoritare din oraș.

Cei care au fost responsabili de aceste acte trebuie să-și fi spus că victimele lor aveau să fie ținte ușoare. Billings e predominant alb; indienii americani, afro-americii și evreii constituie un mic procent din populație. Dar sunt suficient de mulți pentru a îngrozi sau a șicana – sau cel puțin așa trebuie să s-au gândit acești exponenți ai urii.

Au organizat o serie de atacuri dezgustătoare. Au fost răsturnate pietrele de mormânt din cimitirul evreiesc. Au fost scrise cuvinte ofensatoare și a fost desenată o zvastică pe casa unei femeie de origine indiană. Oamenii care se rugau la o biserică a negrilor au fost intimidați. A fost aruncată o cărămidă în fereastra unui copil evreu care ținea o menora în ea.

Însă exponenții supremației albilor sau cine or fi fost ei, n-au ținut seama de locuitorii din Billings, care au avut un răspuns pentru ei – și nu a fost ceva la care se așteptau acești vânzători de ură. S-a născut repede o alianță, inițiată de biserici, sindicate, media și sute de cetățeni locali.

Rezultatele au fost spectaculoase. Prezența la biserică negrilor a crescut constant. Oameni cu origini etnice și confesiuni diferite au început să ia parte la serviciile religioase de acolo. Mesajul lor era clar: „Putem să fim diferiți, dar suntem unul. Dacă e amenințat unul dintre noi, suntem amenințați toți.”

Un spirit asemănător i-a impulsionat pe voluntari să vină toți și să vopsească locuința lui Dawn Fast Horse, femeia de origine indiană. Asta s-a întâmplat cu o viteză uluitoare. Dawn s-a trezit într-o dimineață și a văzut că locuința ei fusese vandalizată. Până seara, după ce-au venit două sute de oameni să dea o mână de ajutor, casa era revopsită.

Când s-a produs incidentul cu cărămida aruncată în fereastra unui copil evreu, un grup interconfesional a venit rapid cu o idee creativă. Acest grup și-a amintit exemplul danezilor în Al Doilea Război Mondial. Când naștii au încercat să adune evreii danezi în lagăre de concentrare pentru ca apoi să-i extermine, poporul danez s-a pus repede în mișcare, în două săptămâni, transportând aproape toți evreii danezi în Suedia, la adăpost până la sfârșitul războiului.

La fel și oamenii din Billings s-au organizat și au început o campanie. Toată lumea s-a alăturat, inclusiv ziarul local, care a tipărit o pagină din Hanukkah, inclusiv o reprezentare color a unei menore. Mii de locuitori din Billings au tăiat menora din ziar și au lipit-o în ferestre. La sfârșitul lui decembrie era o experiență cu totul deosebită să te plimbi cu mașina prin Billings. Aproape zece mii de oameni își puseseră acele menore din hârtie în ferestre și menorele au rămas acolo în cursul celor opt zile ale sărbătorii Hanukkah. A fost un răspuns strălucit pentru negustorii urii: un oraș în care erau doar vreo câțiva evrei, spunea într-un singur glas „Acum suntem toți evrei.”

Povestea întâmplărilor din Billings s-a răspândit repede, inspirând o mișcare națională intitulată „Nu în orașul nostru”. Copilul evreu care își pusese cu toată inocența menora în fereastră a ajutat la declanșarea unui lanț de evenimente care au afirmat în toată America principiul eliberator al unității în diversitate.

Nu degeaba menora are multe lumânări care licăresc pe un singur braț.

*Bryan Aubrey
Supă de pui pentru sufletul evreului*

Pe stânci

Suntem aici nu numai să învățăm despre iubire,
ci și să îi sprijinim și să-i învățăm pe semenii
noștri în această călătorie.

Mary Manin Morressey

Priveliștea de sus din Munții Stâncoși din Colorado pur și simplu tăia respirația. Peste tot în jurul nostru, munții aveau căciuli de zăpadă, deși era iulie.

Eram într-o excursie, dar nu una plăcută. Prietena mea, Paula, era în amonte, eu eram în aval. Ar fi trebuit să arunc vesel pietre turtite pe apa pârâului, dar eu stăteam pe un bolovan imens și priveam apa limpede ca cristalul curgând peste pietre. Și eram perfect mulțumit.

Cândva, fusese foarte distractiv să fim împreună – crezusem că era posibil să mă îndrăgostesc. Însă astăzi, Paula se purta ciudat. Trebuia să fie o întâlnire minunată, antrenantă – împrejurimile erau spectaculoase. Și eu agonizam din cauza tratamentului tăcerii pe care mi-l aplica Paula. Părea că între noi se ridicase un zid de gheață iar eu nu-l puteam topi.

Descumpănit și simțindu-mă respins, am scos o ediție mică de buzunar a Bibliei, de la spate. Voiam să citesc ceva ca să-mi mut gândurile de la durere. Cu o zi în urmă mă opriseam din citit la mijlocul unui capitol. Cu un oftat, am găsit locul unde mă opriseam din citit. Cu inima cam îndoită, am continuat: „lubește-ți dușmanii”.

Dușmanii? M-am îndreptat citind. Asta era Paula. Uite cum se purta cu mine! Și mai departe spunea: „Fă-le bine celor care îți greșesc.” Da, ea cu siguranță greșea față de mine. Comportamentul ei lamentabil față de mine mă făcea să vreau să mă retrag. Cine ar avea nevoie de o asemenea durere?

Continuând să citesc, acest verset mi-a captat cu adevărat atenția: „Dă și ți se va da... căci cu măsura pe care o folosești ți se va măsura și ție.”

Mă concentrasem numai asupra mea. Mă simțisem îndreptățit în furia mea. Paula îmi arătase clar prin răceala ei că relația noastră se sfârșise. După tot ce făcusem pentru ea, îngheța bocnă relația noastră.

„Dă și ți se va da.” La fel cum pârâul de munte cădea în cascade peste pietre, alergau prin mintea mea gândurile la natura adevăratei prietenii. Chiar și când e jignit sau greșit înțeles, un adevărat prieten întinde mâna peste prăpastie. Un prieten adevărat este cel care dă, nu care ia.

Am fost înmărmurit de autocompătimirea mea. Mă concentrasem asupra „dușmanilor,” dar acum realizez că e mai bine să te concentrezi asupra „iubirii”. „Topește gheața – începând de pe partea zidului dinspre tine,” mi-am murmurat eu. Fără îndoială ar fi fost greu să încep să mă port frumos cu Paula. Ar fi putut să mă respingă total sau chiar să mă rănească și mai mult. Am decis că merita riscul.

Trecuse mai bine de-o oră de când ne despărțiserăm. Căutând-o, am văzut-o în amonte, așezată pe o piatră, aproape de apa zgomotoasă, gălgâitoare. Nu m-a văzut, pentru că se uita în partea opusă și vuietul pârâului învolburat mi-a acoperit pașii.

Când am ajuns la zece pași de ea și i-am văzut ceafa, mi-am spus că eram prea nervos ca să-mi deschid inima față de ea. M-am retras între copaci, de-a lungul malului. Agitația mă mânca de viu.

Am încercat a doua oară să mă apropiu de ea, dar m-am retras iarăși între copaci, cu respectul de sine la un minimum al tuturor timpurilor. Însă versetul continua să-mi plutească în minte: „Dă și ți se va da.” Asta mi-a dat curaj, dar nu chiar suficient de mult. Știam că dacă încercam și a treia oară, o să dau iar bir cu fugiții. Pe urmă mi-a venit o idee – să-i atrag atenția de la distanță. Dacă mă vede, trebuie să mă duc să vorbesc cu ea.

Am strigat, am zgâlțâit niște copaci și am bătut niște crengi. Ai încercat vreodată să faci mai mult zgomot decât un pârâu de munte învolburat? Este imposibil. Așa că m-am hotărât să arunc pietre – nu în ea, ci aproape de ea, ca să se întoarcă spre mine și să mă vadă.

A mers. Când s-a întors și m-a observat, m-am aventurat pe stâncile pe care stătea.

„Bună,” i-am zis eu. Nodul din gât mi se părea la fel de mare ca bolovanul pe care m-am așezat alături de ea. „Te superi dacă stau cu tine câteva minute?”

„Nu, nu mă supăr,” mi-a replicat ea cu o expresie surprinsă pe chip.

„Ce-ai făcut?” Era stânjenitor, dar altceva mai bun nu găsisem.

„A, m-am gândit. Tu ce-ai făcut?”

„Am citit. Vrei să-ți arăt ce-am citit?” Eram sigur că îmi auzea inima bătând să-mi spargă pieptul.

„Sigur.”

Am scos Biblia și am început să citesc: „Lubește-ți dușmanii.” Am vrut să fac un comentariu, dar mi-a fost teamă să nu-mi pierd calmul. „Dă și ți se va da.” Mi-am dres glasul. M-am bâlbâit. „În ultimele zile, de câte ori am încercat să comunic cu tine, am avut senzația că e un zid de gheață între noi. Poate că nu vrei să mă mai vezi vreodată, dar eu vreau să-ți spun care sunt sentimentele mele cele mai adânci pentru tine. Țin foarte mult la tine și vreau să fiu prietenul tău. Dacă tu nu mai vrei să ne vedem, voi fi deza-măgit, dar tot voi vrea să fiu prietenul tău.”

Am făcut o pauză, așteptând o negare furioasă. Ce am primit a fost o surpriză.

„Vrei să-ți spun la ce m-am gândit?” m-a întrebat Paula.

„Da! La ce te-ai gândit?”

„Ai început să-mi placi, dar m-am temut că tu o să mă respingi. Fostul meu prieten m-a rănit foarte rău și nu am vrut să mai sufăr din nou la fel. Așa că, pentru a-mi proteja inima, te-am ținut la distanță. Îmi pare rău. O să mă ierți?”

Chiar acolo, pe stânci, am început să ne spargem barierele fricii. Zidul de gheață s-a topit. O, cât de ușor e să crezi ceva rău despre cineva și cât de greu să crezi ceva bun. Ridicarea fundațiilor unei relații strânse necesită curaj, dar lecția pe care am primit-o lângă acel pârau de munte a fost următoarea: caută să fii un prieten de încredere și continuă să îți asumi riscul să comunici cu onestitate și umilință.

Experiența noastră de pe stânci a fost minunată. Atât de minunată că șase luni mai târziu, într-un restaurant romantic din Atlanta, Georgia, i-am cerut mâna Paulei – să fie cea mai bună prietenă a mea pentru toată viața.

În ziua cununiei noastre, am făcut schimb de inele. Pe amândouă inelele noastre sunt inscripționate cuvintele, „Dă și ți se va da.”

De câte ori mă uit la inelul meu, îmi amintesc să dau, nu să iau. Iar acest gând simplu a fost totul în cei șaisprezece ani ai noștri de căsnicie.

Dick Purnell
Supă de pui pentru sufletul celui singur